

Jean-Baptiste Delambre i la determinació del metre

(1749-1822 França)

Jean-Baptiste Joseph Delambre va néixer el 1749 a Amiens, França. De molt petit va patir la verola i va estar molt greu. Com a seqüela l'hi va quedar un problema als ulls que es pensava que el deixaria cec. Per por de perdre la capacitat de llegir, "devorava" qualsevol llibre que tenia al seu abast.

L'Assemblea Nacional Constituent va demanar a l'Acadèmia de les Ciències Francesa que introduís una nova unitat de mesura. Els acadèmics van decidir mesurar exactament un meridià terrestre per tal de poder calcular quina era la mida exacta d'un metre, definit com a la deu milionèsima part de la distància d'un quadrant d'un meridià terrestre. Així doncs es va preparar una expedició per mesurar la longitud de l'arc del meridià entre Dunkerque i Barcelona.

Aquest meridià, que també passa per París, és el que hauria de servir de base per calcular la longitud del quart del meridià, connectant el Pol Nord amb l'Equador. Inicialment la Comissió Mètrica de l'Acadèmia va confiar aquesta missió a Jean-Dominique Cassini, Adrien-Marie Legendre i Pierre Méchain. Cassini hi va renunciar i llavors es va encomanar la tasca a Jean Baptiste Delambre. Delambre i Méchain es van repartir aquesta feina, Delambre mesuraria el meridià entre Dunkerque i Rodez, al sud de França i Méchain faria la part més al sud, entre Rodez i Barcelona.

Les mesures es van acabar el 1798. I l'any següent les dades recollides es van presentar a una conferència internacional a París.

El 1801, l'Acadèmia de Ciències Francesa, presidida per Napoleó Bonaparte, va nomenar Delambre Secretari Permanent per a les Ciències Matemàtiques, càrrec que va ocupar fins a la seva mort.

Després de la mort de Méchain el 1804, Delambre va ser nomenat director de l'Observatori de Paris. També va ser professor d'astronomia del Collège de France.

Delambre va ser un dels primers astrònoms a derivar equacions astronòmiques a partir de fórmules analítiques, va ser l'autor de les "Analogies de Delambre" i quan tenia 70 anys també va ser l'autor d'"Histoire de l'Astronomie"

Va ser anomenat Cavaller (Chevalier) de l'Ordre de Sant Miquel i de l'Ordre de la Legió d'Honor. Va morir a París el 1822, a l'edat de 72 anys.